

Pozdrav iz domovine

Stev. 2. našim vojakom na bojišču. 1916.

Stražniki.

Naš dom cvetan je in krasan
kot zemeljska nebesa,
sosedje željno dan na dan
tja vpirajo očesa.
Kot divja reka žuga
poplaviti ravno polje,
od severa in juga
zavidni tujci nam groze.

Sovražni četi nikedar
ne vpogne naš se tilnik,
nikdar tej zemlji gospodar
ne boče tuj nasilnik!
Ta svet prejeli dedno
od hrabrih mi smo prednikov,
tu bo domovje vedno
le rodnih nam naslednikov!

O Vsevideči Ti čuvaj,
bedeči nad zvezdami,
ti domovine zlati raj
varuj in čuvaj z nami!
Krepost orjaško dlani,
pogum junaški srcu daj,
ti z nami straži, brani
naš dom in narod vekomaj!

Simon Gregorčič.

„Ce bi bil Bog, bi tega ne dopustil!“

Pred menoj na mizi je pismo. Piše mi neki znanec z Goriškega. V pismu berem med drugim to-le:

»V svojem šestmesečnem bivanju na fronti sem mnogo občeval z vojniki. Ena izmed žalostnih prikazni med njimi je ta, da so mnogi začeli dvomiti nad Bogom. Dan za dnem, ob raznih prilikah sem slišal ugovor: »Ce bi bil Bog, bi tega ne dopustil!« Vedno več obupa in dvomov sem našel nele med fanti, ampak tudi med starejšimi možmi. Te besede so se prijemale kot ogenj, šle od čete do čete, od moža do moža. Izpodmaknile so našemu vojaku zadnjo oporo v njegovem neizmernem trpljenju...»

Tako govori to pismo.

Vendar tako splošna menda ta žalostna prikazen ne bo. Saj smo tudi mi občevali z mnogimi vojniki, ki so prišli na dopust; bili so v najhujšem trpljenju, pa so ohranili vero v Boga trdno, kakor so jo nesli od doma. In nešteta pisma vojakov, ki jih prinašajo naši časniki, pričajo jasno in glasno o živih in močnih verah naših brambovcov, ki jih krepi in tolaži sredi najhujših bojev.

Gotovo pa je, da so se slišale in se še slišijo take ali podobne brezbožne besede, in mogoče je, da vzbude tudi v srcu verne-

ga moža kake verske dvome in težave. Če pa izgubi vojak, ubog trpin, vero v Boga, izgubi res zadnjo oporo v neizmernem trpljenju... Prijatelj, če ti ukradejo vero, če ti ugrabijo tolažbo, ki ti jo daje vera, če ti vzamejo upanje na zasluženje in plačilo pri Bogu — kaj pa potem v tolikem trpljenju še imaš?... Potem si res največjega milovanja vreden revež!

Poglejmo torej, kaj je na teh besedah! Ali so preiščljene in upravičene, ali pa neprejšljene in — bedaste.

Te besede hočejo reči, da je vojska dokaz, da Boga ni. Pa ravno narobe je res! Vojska bolj potrjuje, da Bog je, kakor da ga ni. Mi imamo sicer druge trdne in jasne dokaze, da Bog je, ki jih tukaj ni mogoče naštevati, ker bi bilo predolgo. Vojska ne dokazuje sicer naravnost, da Bog je; pač pa, pravimo, bolj potrjuje to resnico kakor pa zanikuje.

Bog je res neskončno usmiljen, pa je tudi neskončno pravičen. V »šestih resnicah«, ki smo se jih učili, še preden smo začeli v šolo hoditi, pravimo takole: 1. da je en Bog; 2. da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje.

Ali ni mar ta vojska dokaz, da je to res, namreč da je Bog pravičen sodnik, in da hudo kaznuje? Ali ni sedanji svet zaslužil božje kazni? Ali niste slišali pred vojsko že večkrat reči: »Tako ne more več dolgo iti; nekaj mora nad svet priti!« — Ali naj šele dokazujemo hudobijo in skvarjenost sveta? Moderni svet je vodil naravnost punt in vojsko zoper Boga. Pravimo: »modernej svet«; to je tisti, ki imajo v sedanjem svetu veliko in odločilno besedo: učenjaki, pisatelji, časnikarji, bogataši in deloma tudi politikarji in državniki. Na Francoskem so prepovedali v šoli nedolžnim otrokom le imenovati Boga! Ta Bogu sovražni duh se je pa bolj ali manj razlezel in razširil po vsem modernem svetu. Naše javno življenje ni več poznalo in ni hotelo poznati Boga. Za »višjimi krogi« so šli žalibog tudi »nižji«. Ne vsi, ampak mnogi; vedno bolj se je ta duh razlezel med ljudstvo sploh. Na stotisoče, na milijone je delavcev, ki niso šli nikoli več v nobeno cerkev. Po velikih mestih nekateri že otrok več krstiti niso dali; po teh modernih mestih imamo že prave pravcate moderne pogane! Mnogi, ki so bili sicer krščeni, so tudi umirali in še umirajo brez Boga; tudi na zadnjo uro nočejo nič vedeti o njem. — Ali se ne pravi to, hoteti Boga odstaviti? Oče nebeški je dolgo časa te velike in poredne svoje otroke gledal, kako mu hočejo čez glavo zrasti in ga v kot potisniti, ter se jim smejal. Kajti, kakor znano, božji mlinci meljejo počasi... To

božje ravnanje je prerok David že davno, davno napovedal, rekoč: »On, ki v nebesih prebiva, se jim posmehuje in Gospod jih zasmehuje.« (Psalm 2.) Potem je pa tudi naprej povedal, kaj bo Bog storil: »Tedad (ko mu bo enkrat dosti) pa jim bo spregovoril v svoji jezi in v svojem srdcu jih bo razkropil. Z železno palico jih bo vladal in kakor ilovnato posodo jih bo razbil. V kratkem se bo vnela njegova jeza; — blagor pa vsem, ki vanj zaupa!«

Ali se ne zdi, kakor da se te preroške besede izpolnjujejo pred našimi očmi?... Ko je bilo Bogu enkrat dosti, je pa spregovoril. Ne samo spregovoril, kar zagrmel je nad svojimi upornimi otroki.

Če prebiramo svetopisemske zgodbe stare zaveze, vidimo nešteto krat zapisano, da je Bog radi greha ljudi kaznoval; in ko so se zopet poboljšali, je šibo odtegnil. Za greh — tako nam te zgodbe naravnost povedo — je prišel nad svet vesoljni potop, babilonska zmešnjava, ogenj in žveplo nad Sodomo in Gomoro, strupene kače v puščavi itd. itd. In če je Bog v stari zavezi tako ravnal, ni umljivo, zakaj bi zdaj drugače. Bog se ne spreminja. On dobro vedno plačuje, hudo pa vedno kaznuje. — Iz tega je jasno, da vojska ni nikak dokaz, da Boga ni, ampak veliko bolj ravno nasprotno.

Kako naj bi bila ta vojska dokaz, da Boga ni, če je pa Jezus Kristus, ki je tudi Bog, vojske in drugo gorje sam naprej napovedal: »Vzdignil se bo narod zoper narod in kraljestvo zoper kraljestvo, in bodo veliki potresi in kuža in lakota in velika znamenja...« Če je torej Jezus, ki je s svojim naukom, čudeži, s celim življenjem, posebno pa s svojim vstajenjem dokazal, da je Bog, — če je on napovedal vojske, in se te vojske res vrše, potem te vojske niso dokaz, da ni Boga, ampak ravno nasprotno: dokaz so, da je Jezus govoril resnico. Vojska torej ne zanikuje, ampak le potrjuje resnico, da je Bog, da še živi večna Pravica in se ne da brez kazni žaliti.

Ja, ko je pa tako strašno hudo — ali je mogoče, da Bog, ki je po nauku krščanske vere neskončno dober, more kaj takega dopustiti?! In, če je res neskončno pravičen, zakaj pa kaznuje tudi nas, ki smo nedolžni?!

O tem se bomo, prijatelji, če bo prilika, pogovorili prihodnjik, ker vse se ne more v eni sapi povedati. Danes smo hoteli samo to pokazati, da se ne sme govoriti: »Ce bi bil Bog. Tukaj ni nobenega «če«! Tudi ako se človeku hudo godi, nima pravice Boga odstavljati. Seveda pa tudi nič ne pomaga Boga tajiti. Če hoče kdo solnce na nebu utajiti, se lahko od njega obrne, lahko meži, da solnce ne vidi; solnce pa se mu smeja ter mirno in mogočno plove po nebesu naprej.

Nekoliko je bilo pa na ta ugovor že spredaj odgovora danega: Bog je res neskončno dober, pa je tudi neskončno svet, ki hudo sovraži, in neskončno pravičen, ki hudo kaznuje. In sicer neskončno svet in neskončno pravičen, ki greh neizmerno sovraži in ostro kaznuje. Namesto da bi torej kdo zaradi vojske Boga tajil ali da bi nad njim dvomil, bi bilo bolj dosledno in bolj modro, da bi se iz nje učil spoznavati božjo neskončno svetost in pravičnost, učil greh sovražiti in Boga se bati, ki greh tako ostro tepe.

Da zaradi hudega, kar nas zadeva, še ni treba Boga tajiti, nas uči stari Job, ki ni bil kristjan, kakor smo mi, pa je težke udarce božje roke tako »krščansko« prenašal. Bog mu je naenkrat vzel sedem sinov in tri hčere, vse veliko premoženje in še njega samega udaril s hudo boleznijo. Pa kaj je ta veliki trpin na vse to rekel? Ni dejal: Če bi bil Bog, bi tega ne mogel dopustiti; ampak pri vsem tem je njegova vera ostala trdna in neomahljiva kakor gora. Zavrnil je celo svojo lastno ženo, ki mu je očitala njegovo zaupanje v Boga, češ: Kako dolgo še ostaneš v svoji preprostosti? Daj slovo Bogu in umri! On pa jo je okregal: Kakor ena neumna ženska govoriš! Če smo dobro iz božje roke prejeli, zakaj bi slabega ne vzeli? In dostavil je občudovanja vredno lepe besede: »Gospod je dal, Gospod je vzel. Kakor je bilo Gospodu všeč, tako se je zgodilo. Bodi česceno Gospodovo ime!« In dodal je še besede, polne močne vere in svetega upanja: »Vem, da moj Odrešenik živi in poslednji dan bom vstal iz zemlje, in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga. Jaz sam ga bom videl in moje oči ga bodo gledale in ne kdo drug. To upanje je hranjeno v mojem srcu.«

Kajne, dragi prijatelj, saj ti nikoli nisi resno mislil, da Boga ni. O, gotovo ne! Če ti je morda tudi kdaj kaka taka beseda ušla, je bila to le nepremišljenost. Vendar, dragi, od zdaj nikar nikoli več takol! Ne, ne! Trpljenje v vojski ti ne sme Boga vzeti, marveč v trpljenju se moraš Boga le še bolj okleniti; saj v tem neizmernem trpljenju je On tvoja edina opora, upanje in tolažba... On te vidi, kaj trpiš, in nekega dne se boš prepričal, da je on kakor neskončno pravičen tako tudi neskončno dober.

Kaj, prijatelj, ko bi tudi ti v svoji zaupčenosti in bolečinah govoril za stari Jobom: Gospod je dal, Gospod je vzel, Gospod tepe, Gospod pa bo tudi ozdravil; njegovo ime bodi česceno!...

Za bojno črto.

Slika.

Nedeljsko jutro jeseni. Komaj vidno šele vztrepetavajo solnčni žarki nad Šavnico in Rudnico. Rdečkasto listje bukev žari v zlati barvi; nalahno se poigrava z njimi nočnik, da tajno vztrepetavajo in šeleste. Tu intam se odkrhne list, pada od veje do veje, vedno nižje do tal, da zamre.

Iz vasi se je oglasil petelip, za njim drugi, tretji. Vrata hiš in skednjev se škripaje odpirajo. Enakomernih korakov stopa straža gor in dol. Napol oblečeni hite vojaki h koritu ob kapelici sredi vasi.

Mimo njih prihajajo ljudje. V posameznih gručah hite skozi vas, oko uprto tja gori na »Ravne«. Tam nad strmo grapo globoko zajedene Ribnice kraljuje veličastni božji hram, posvečen sv. Martinu. Jezno bobne spodaj valovi. Razbijaje se ob skalovje hite čez jez pod mostom v objem bistri Savici nasproti. Trdo bobne koraki po mostnicah. Kamenite stopnjice proti cerkvi ožive. Vrsta za vrsto prihaja.

Tužnega srca stopajo žene, katerih moške so dali svojo kri... Tam gori se jih spomnijo v bridkosti svojega srca in poprosijo Vsemogočnega za pokoj njihovim dušam...

Prihajajo očetje, prosit nebeškega Očeta, naj jim srečno vrne njihove sinove. Nešteto jih je, ki so na cesarjev glas odšli branit domovje...

Hite matere, da priporoče varstvu Brezmadežne svoje ljubljence; otroci, da molijo za srečno vrnitev očetovo.

Ne kliče jih več mogočni glas zvona, oni glas, ki je sicer tako mogočno odmeval od skalnih sten, glas, ki ti ne gre ne iz spomina ne iz srca, če si ga enkrat slišal...

Zvonovi molče, a molče nevoljno, ker so jim zavezani jeziki, ki bi radi zagotavljali neomajno zvestobo, preizkušeno v dobi šeststo dolgih let. Molče, da gledajo nemo vso bridkosti in trpljenje, ki se je razlilo nad te, preje tako mirne domove...

Molče. Le kladivo ure udarja ob nje in priča, da je še v njih glas, da je še v njih življenje, ki so ga oznanjali tolikrat, življenje, tako tesno združeno z življenjem tistih, ki žive tu spodaj v dolini.

Ura bije. Ž njo bijejo tudi srca onih, ki nestrpnost čakajo vesti o svojih dragih... Bijejo v trepetu, bo li brezvestni izdajavec preplezal strmi zid belo odetih vrhov tam zadaj za jezerom?...

Od vseh strani se zbira v cerkvi ljudstvo, večidel žene, dekleta, otroci, starčki. Moč naših gorâ in njihov cvet, moške in mladeniči, stoje na braniku za dom in cesarja. Mogočno zagrmje orgle. Božja služba se prične.

Po skednjih vstajajo vojaki. Tudi oni bi radi pohiteli tja gor. A skoraj odidejo. Temu in onemu zatrepeče srce v tesni skrbi, temu in onemu uide pogled gor proti cerkvi, roka se nehote dotakne svetinjice na čepici in ustne se komaj vidno zganejo v tihi, vroči molitvi...

Nekaj se jih še umiva na koritu ob kapelici. Srebrne kapljice prše na vse strani. Drugi se zabavajo v glasnem pogovoru in smehu ali zapojó otožno pesem. Od jezera sem zabobni votel grom in rezko odmeva od gorâ. Za hip vse utihne. Oko se jezno ozre tja proti Bogatinu zadaj nad jezerom... Petje, pogovor in smeh se oglasi iznova. Čemu strah? Vajeni so že hujšega... Nekaj jih pojde prvič v ogenj. Hm, došli so že tako blizu...

Mladeniču, ki sloni ves čas zamišljen ob koritu, se zamegli oko... Vstane in poklekne pred kapelico. Za njim drugi, tretji... Zaupno se dvignejo glave in oko

se ozre nebeški Materi v obraz. Za hip se odmakne duša svetu in pozabi na vse gorje. Združi se z Njim, ki vodi človeško usodo... Pristrčen vzdihljaj, priporočilo Kraljici nebes... Roka seže krčevito po škapulir za nedrije... Okrepčani vstajajo: duša polna svetega miru, srce, kipeče nezlomljivega poguma... Ni jih strah pred tem, kar jih čaka...

Videl sem jih, sinove bratskega naroda izpod daljne Tatre, in ni me strah za usodo domovine.

Včasih se mi hočejo naseliti črne misli v srce. A pred očmi mi vstajajo, vrsta za vrsto, oni, ki so ostali doma, kako hite zaupno tja gor na »Ravne«, vstajajo mi junaške postave tistih, ki so došli iz tujine sem med nas branit naš dom, kako se dvigajo obojih srca k Najvišjemu, kako se zaupno oklepajo Nje, ki se milo ozira na Evine otroke v tej solzni dolini... Gledam jih in strah izgine iz mojega srca.

Fr. Ks. Steržaj.

Vojne izgube.

Razmeroma so izgube v sedanjih vojskah precej manjše kot v starih časih. Sv. pismo nam pripoveduje, da je ob Gedeonovem napadu na Madijance ostalo od 135.000 le še 15.000 Madijancev. Kakor nam opisuje starček Homer boje Grkov in Trojancev, se jih je od 12.000 Grkov tudi kaj malo še vrnilo domov. Po pravici poje, da »vojska može mori«. Seveda, v preteklih časih so se napadi vršili brez vsake taktike. Čete so se približale četam in v neposredni bližini udarile skupaj. Koliko ranjencev je umrlo, ki bi bili gotovo še ozdraveli, ako bi bila zdravniška in sanitetna skrb za-nje taka kot dandanes, koliko so jih pomorile kužne bolezni! Natančnejših zaznamkov izgub seveda iz tistih dob sploh nimamo. Šele od sedemletne vojne imamo natančnejšo statistiko. V tej vojski so znašale izgube povprečno 17%, ob Napoleonovih vojskah 15%, v krimski vojski 14%, l. 1859. v Italiji 8%, ravno toliko l. 1876., v nemško-francoski vojni l. 1870/71. nekako 7—9%. Podobno razmerje je bilo v rusko japonski vojni. Nič višje izgube niso bile v zadnji balkanski vojski. V teh številkah so obseženi mrtvi in ranjeni. Razmerje mrtvih do ranjenih je približno vedno isto, namreč 1 : 4. So kajpada tudi izjeme. Tako so nekatere ruske čete pri naskoku na Plevno v krimski vojni izgubile do 60% mož. Japonci so imeli pri naskoku na neko višino pred Port-Arthurjem 50% izgub, istotako pri Mukdenu. Strašne izgube so imeli n. pr. Rusi v oktobru l. 1914. pri navalu na Przemysl. Splošno pa, kakor vidimo, so izgube mnogo manjše kot nekdanj. Vzrok temu je sedanja vojna taktika, ko se vse skrbno krije in varno zakopava v zemljo; a še več zaslug za to ima vzorno urejena zdravniška in sanitetna oskrba. Posebno važne so moderne higijenične odredbe, cepljenje proti raznim nalezljivim boleznim, strogo izoliranje, snaga itd., ki preprečijo v kali, da se nalezljive bolezni ne širijo med moštvo.

(Po »Mentorju«.)

Kako je z vojsko?

Na severni fronti kaže, da se začinja, polagoma zopet hujši boji. Naši so doslej ondržali vse prvotne postojanke.

V Albaniji polagoma napredujemo. Naše čete se bližajo Draču. Pri Tirani so zadele skupaj z italijanskimi in so jih vrgle nazaj.

Bolgari so zasedli Elbasan. Prebivalstvo jih je prijazno sprejelo in okrasilo mesto z zastavami.

V bojih za tolminsko obmostje so naši vrli junaki iztrgali sovražniku hrib nad Sv. Lucijo. Lah se je umaknil na višine onstran ceste, ki vodi iz Volč v Selo. — V bovškem odseku so naši zasedli važno sovražno postojanko na gori Rombon. — Naše vojno brodovje je obstreljevalo važne kolodvore in skladišča na italijanskem obrežju. — Kakor Italijani sami priznavajo, so doslej izgubili z mrtvimi, ranjenimi in bolnimi vred okrog 600.000 vojakov.

Črnogorci so tako razsrjeni na Italijane, da jih je mnogo prosilo, če se smejo boriti z nami vred proti Lahom. — Nemško zračno brodovje je dvakrat obiskalo Pariz in napravilo precej škode. Ob drugi priliki je poletelo 7 Zeppelinov daleč notri na Angleško. Bombardirali so razne industrijske kraje. — Naši zrakoplovi so metali bombe na Drač, Valono in Solun. 14. t. m. pa so bombardirali več mest v severni Italiji. Posebno v Milanu so napravili mnogo škode.

Pretekli teden je obiskal našega cesarja bolgarski kralj Ferdinand. Ves Dunaj je navdušeno pozdravljal mogočnega našega zaveznika.

Doma.

Za lepimi, skoraj pomladanskimi dnevi nas je obiskala zima in nas zagrnila v belo odejo. Zdaj je že zopet toplo, južno vreme. — Po goratih krajih za bojno črto, kjer je padlo več snega, ga bodo odmetavale ženske, ki so v ta namen »mobilizirane«. — 8. februarja ob pol 4. uri zjutraj je bil ponekod na Kranjskem precej močan potresni sunek. Posebno v Ljubljani se je dobro čutil.

Pri Sv. Luciji je ubila granata župnika Fabijana, ki je do zadnjega junaško vztrajal med svojimi ovčicami.

Listu dohaja vsak dan obilo zahval in pozdravov od naših junakov na bojišču in od drugod, ki nam jih ni mogoče vseh priobčevati. — Med drugimi pišejo naši topničarji z goriške fronte: »Danes smo prvič dobili v roke Vaš list, ki nam je silno všeč. Kako srečni in veseli smo, če dobimo kak slovenski časopis v roke! Tu smo večinoma Slovenci, tudi par Ljubljancov je vmes. Blagovolite sprejeti v Vaš cenjeni časopis pozdrave od slovenskih topničarjev na skalnatem Krasu vsem prijateljem in rodoljubom slovenske domovine, posebno bele Ljubljane ter zelene Gorenjske! Spodaj podpisani se nahajamo v vili, ki smo jo krstili: »Vila Italijanov v strah«. Ivan Beguš, topn. predmojster; Karol Rakoš, topn. predmojster, oba iz Ljubljane; Karol Brezar iz Kranja; Franc Završnik iz

Rečice na Štajerskem; Peter Budak iz Istre; Franc Štuller, Sp. Duplje nad Kranjem.« Tem in vsem drugim lepa hvala za pozdrave!

Čast nad vse!

Pred nekaj časom je neki nemški pisatelj Müller ogradil nas Slovence, da smo med vsemi avstrijskimi narodi vsled pijače najbolj duševno in telesno oslavljeni. Pred kratkim pa smo čitali, da se je v naši uradni statistiki proglasilo, da so glede zdravstvenega stanja in vztrajnosti slovenski vojaki med vsemi drugimi avstrijsko-ogorskimi na prvem mestu. To je pač sijajno zadoščenje. Slovenski možje in fantje! Skrbite, da si s poštenim, treznim življenjem ohranite ta sloves tudi v bodoče! Vaša čast in čast našega naroda vam bodi sveta!

Pomni!

Kadar si v stiski ali nevarnosti, ne obupuj in ne jezi se! Rajši zapupno vzdihni:

Presladki Jezus, ne bodi mi sodnik ampak Odrašenik! (50 dni odp.)

Jezus, moj Bog, ljubim te nad vse! (50 dni odp.)

Moj Jezus, usmiljenje! (300 dni odp.)

Sladko Srce Marijino, bodi moje rešenje! (300 dni odp.)

Da ne bo zmote!

V prvi številki našega lista je bilo kratko pojasnilo o popolnem kesanju. Izostala pa je pripomba, da mora biti s popolnim kesanjem tudi vedno združena resna volja, obtožiti se grehov pri prvi prihodnji izpovedi. O tem se vojaki ob vsaki priliki poučujejo, zato upamo, da nismo nikogar zapeljali v zmoto.

Koledar za marec.

1. Sreda. Albin, šk. 2. Četrtek. Simplificij, pap. 3. Petek. Kunigunda, ces. 4. Sobota. Kazimir, sp. 5. Nedelja. 3. predp. (Evang. Jezus napove svoje trpljenje.) Agapeta, m. 6. Ponedeljek. Fridolin, op. 7. Torek. Tomaž Akv., c. uč. (Pustni dan.) 8. Sreda. Pepelnica. Janez od Boga, sp. 9. Četrtek. Franciška Rim. 10. Petek. 40 muč. 11. Sobota. Heraklij, m. 12. Nedelja. Prva postna. (Evang. Hudobni duh skuša Jezusa.) Gregor Vel., pap. 13. Ponedeljek. Regina, vd. 14. Torek. Matilda, kr. 15. Sreda. (Kvatre.) Klemen Hofb. 16. Četrtek. Hilarij in Tacijan, m. 17. Petek. (Kvatre.) 18. Sobota. (Kvatre.) 19. Nedelja. Druga postna. (Kvatra. Evang. Jezus se izpremeni.) Jožef, ženin D. M. 20. Ponedeljek. Feliks in tov. m. 21. Torek. Benedikt, op. 22. Sreda. Bazilij, m. 23. Četrtek. Viktorin, m. 24. Petek. Gabriel, nadang. 25. Sobota. Marijino Oznanjenje. 26. Nedelja. 3. postna. (Evang. Jezus izžene hudiča.) Emanuel, m. 27. Ponedeljek. Rupert, šk. 28. Torek. Janez Kapistran, sp. 29. Sreda. Ciril, šk. m. 30. Četrtek. Amadej, sp. 31. Petek. Modest, šk.

40 mučencev.

Dne 10. marca obhajamo spomin junaških mučencev-vojakov, ki so umrli za sv. vero za časa rimskega cesarja Licinija v armenskem mestu Sebaste. Ker niso hoteli darovati malikom, so jih postavili čez noč na zamrznjen ribnik, da bi na ledu zmrznili. Vsi pa so molili enega srca: »Štirideset, o Gospod, nas gre v boj, vseh štirideset naj nas tudi prejme venec zmage!« Ječar, ki je poveljeval straži, jih osupnjen opazuje. Ožarjala jih je namreč nenavadna svetloba. Vidi tudi angele prihajati z nebes, ki nosijo 39 vencev. Čudno se mu zdi, da enega manjka. Kar zagleda, kako odhaja eden izmed štirideseterih z ledu. Odpadel je v veliko žalost svojih tovarišev. A njih molitev ni bila zastonj. Ječar pokliče stražo in odločno izpove, da tudi on veruje v Kristusa. Nato vrže raz sebe obleko in skoči k drugim na led. Ko stražniki to vidijo, jih vse pobijejo s kij. Enega duha v veri in junaštvu so bili združeni tudi v smrti in večni slavi.

Kako so se v starih časih vojskovali?

Strašna vojska divja po treh delih sveta, vojska, kakršne bi si ne bila mogla še pred nekaj leti naslikati niti najbujnejša domišljija. Boj se vrši na zemlji, pod zemljo in v zraku. Nehote se vsiljuje človeku vprašanje: »Odkod, zakaj to? Ali mora biti vojska?« Dragi moj, vojska je tako stara kakor človeški rod. Kar najdemo starinskih ostankov v zemlji, v grobeh, povsod je zraven poglavitna stvar orožje, in to iz dobe, ki o nji pisana zgodovina ne vé ničesar. Zgodovina starih narodov, n. pr. Asircev, Babiloncev, Perzijanov, Egipčanov, Grkov, Rimljanov, Slovanov, Germanov, Keltov, Galcev, Hunov, Arabcev, Turkov itd. nam pripoveduje skoraj samo o krvavih vojskah in bitkah.

A kako so se vojskovali v starih časih?

Eno najvažnejših vprašanj v vojski je orožje. V najstarejših časih so izdelovali orožje iz kamna in kosti, kasneje iz bronu in nazadnje iz železa. Tako starodavno orožje je že marsikdo videl po muzejih. Stari spomeniki, grobovi in spominski kamni, piramide, ostanki templjev in kraljevih palač nam kažejo večkrat v podobah orožje in vojske starih narodov. Bile so že takrat redne čete pešcev, na glavi čelado, na prsih oklep, v roki ščit in sulico, ob strani meč, pri drugih lok in tul s puščicami. Mnogi narodi, kakor Egipčani, Asirci, so imeli vrlo izvežbano, urno korenjico.

V vsakem boju je šlo za življenje in smrt. »Gorje premaganim!« je bilo načelo zmagovalca. Ranjence so večinoma pomorili, mrtvim in ujetnikom so večkrat odsekali glave in roke. Prizanašali niso niti ženam in otrokom. Neka stara podoba nam kaže, kako Asirci oblegajo trdnjavo. Napadalcu butajo v ozidje z močnim lesenim drogrom, ki ima močno okovan konec (takozvani »oven« pri Rimljanih). Zadaj stoje vojaki z lokom in fračami, prožeč puščice in lučaje kamenje čez mestno zidovje. Obleganci spuščajo iznad ozidja verige, da bi iztrgali sovražnikom napadalni drog, ne-

